

Central förvaltning

Marie Löfgren
Beredskapssamordnare/Säkerhetsskyddschef
Marie.Lofgren@heby.se

Emma Burstedt
Kommundirektör
emma.burstedt@heby.se

Klimat- och näringsdepartementet

En ny beredkapssektor – för ökad försörjningsberedskap, remissvar

Heby kommun har i remisshandling 15 april 2024 blivit utsedd till remissinstans för SOU 2024:19 En ny beredningssektor – för ökad försörjningsberedskap. Kommunens remissvar ska vara Klimat- och näringslivsdepartementet tillhanda senast 7 augusti 2024.

Heby kommuns synpunkter på delbetänkandet:

Övergripande synpunkter:

Det är av vikt att tydliggöra vilka företag som är extra viktiga för försörjningsberedskapen (försvarsmakten, samhällsviktiga verksamheter) för att kommunerna ska ha möjlighet att prioritera dessa företag, till exempel när det gäller styrel. Men också för att kunna utveckla förmågan att vida de åtgärder som kan behövas för att till exempel förebygga sårbarheter, hantera fredstida situationer och utföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

I det fall statliga myndigheter får ytterligare uppdrag är det viktigt att se hur dessa uppdrag fortplantar sig till till exempel länsstyrelser och slutligen lokalt, hos kommunerna. Det utökade ansvaret på det lokala planet medför ofta att befintliga kompetenser behöver förstärkas, tillkommande arbetsinsatser och med det även extra kostnader. Av den anledningen är det viktigt att eventuella ekonomiska medel fördelas enligt hela kedjan. Förståelsen och kunskapen om kommuners och regioner centrala roll i försörjningsberedskapen måste höjas inom staten. I de utredningar och regeringsuppdrag som nu pågår finns en risk för att fokus blir på statlig administration, uppföljning och kontroll istället för det som behövs, vilket är en förmågehöjning. För att få till stånd en förmågehöjning krävs att resurser i första hand satsas på de som operativt utför uppgifter som är nödvändiga för försörjningsberedskapen. Utan erforderlig finansiering kommer det ta längre tid att nå nödvändig nivå. Att tillskapa flera beredskapsmyndigheter innebär utmaningar för samordningen.

Om försörjningsberedskap

Näringslivet, och dess företag, utgör en viktig del av beredskapen. Det är av vikt att varor och tjänster kan levereras till de samhällsviktiga verksamheterna både under fredstida kriser och under höjd beredskap. Det är också av stor vikt att näringslivet engageras i planeringen av totalförsvaret både nationellt, regionalt och lokalt.

Merparten av leveranskedjorna är idag globala, varför kunskap om utrikeshandel behöver finnas i sektorn. Det kan noteras att företagens globalisering har börjat bromsa in, och då är det också av största vikt att företagen får en situation som gör det hållbart att verka i Sverige, bland annat när det gäller beredskap av el och drivmedel – detta bör dock vara ett statligt ansvar. Här är det också av vikt att nyetablerade, mycket energikrävande företag, etableras på ett sådant sätt att det inte riskerar att påverka landets energiberedskap till vardags, vid en händelse eller under höjd beredskap.

Att handelns logistikkedjor är viktiga råder det ingen tvekan om, speciellt viktigt är det för försörjning av livsmedel under höjd beredskap.

Enligt en överenskommelse mellan MSB och SKR om kommuners arbete med civilt försvar, ska kommuner ha påbörjat sitt arbete med krigsorganisation senast i slutet av 2022. Detta har Heby kommun gjort och i maj 2024 antog kommunstyrelsen en krigsorganisation för Heby kommun. Vad vi dock har märkt i arbetet med krigsorganisationen är att riktlinjerna för kommunens ansvar är alldeles för vaga. Detta bör delvis kunna avhjälpas med tydligare riktlinjer när det gäller personalförsörjning, förskola, livsmedelsförsörjning, drivmedel med flera områden. Om nya riktlinjer kunde innefatta uppdrag och ansvarsområden till flera verksamheter, även icke beredskapsmyndigheter, så torde kommunernas arbete, enligt överenskommelsen, med krigsorganisationen vara enklare och nå ett bättre resultat.

Som Heby kommun ser på beredskapsområdet så kommer många instanser på samtliga nivåer, nationellt, regional och lokalt, att vara viktiga samarbetspartners under en fredstida kris eller under höjd beredskap. Personalförsörjningen kommer att vara ett kritiskt beroende men även förskoleverksamhet för att övriga samhället ska kunna fungera.

Om bygg- och reparationsberedskap (BRB)

Reparationsverksamhet av bland annat anläggningar, industriutrustning, maskiner och övriga fordon finns idag och utgör en naturlig del av näringslivet. Denna verksamhet är viktig att säkerställa för ett eventuellt, eller mycket troligt, behov vid höjd beredskap. Denna verksamhet bör finnas representerad i hela landet.

Heby kommun delar utredarnas uppfattning när de gäller ansvarsprincipen. Det är viktigt att de som ansvarar för en verksamhet under fredstid även ansvarar för verksamheten under höjd beredskap.

Om nya beredskapsmyndigheter

Sammanfattningsvis bifaller Heby kommun åsikten om behovet av ytterligare en beredskapssektor samt att Tillväxtverket, SGU och Boverket utses till beredskapsmyndigheter. Speciellt då SGU med sin kunskap när det gäller tillgång till geologiska råvaror och då inte minst när det gäller grundvatten vilket är viktigt både i fredstid och under höjd beredskap. Av den anledningen är det viktigt att SGU utses till beredskapsmyndighet och tillförs beredskapsansvar.

Tillväxtverket föreslås utses till beredskapsmyndighet med ansvar för samhällsfunktionerna industri och handel i de delar som ej omhändertas av övriga beredskapsmyndigheter. Att Tillväxtverket utses till sektorsansvarig myndighet känns naturligt med tanken på verkets storlek och erfarenheter som till del matchar uppdraget som beredskapsmyndighet. Verket saknar dock erfarenhet inom BRB.

Yttrandet fattat som ett ordförandebeslut av Marie Wilén, kommunstyrelsens ordförande.